U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Marie Turkové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **D. G.,** zast. Mgr. Janem Lipavským, advokátem, se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 8. 2009, č. j. 64 Az 5/2009 - 30,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Janu Lipavskému **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 5760 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 11. 1. 2009, č. j. OAM-6/VL-10-08-2009, byla žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů. V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaný uvedl, že důvodem podání žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany byla snaha vyhnout se dalšímu jednání neznámých osob v Mongolsku. Tyto osoby ji obtěžovaly, jelikož její přítel údajně zapříčinil krach banky. Rovněž tímto krokem chtěla žalobkyně legalizovat svůj pobyt na území České republiky, aby zde mohla i nadále pobývat. Tyto žalobkyní uváděné skutečnosti však nelze podřadit pod výčet důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Její problémy v zemi původu totiž byly zapříčiněny výhradně jednáním soukromých osob (klientů zkrachovalé banky). Navíc žalobkyně tyto problémy neřešila, nepožádala o pomoc kompetentní orgány, čímž nevyužila všech prostředků, které jí právní řád země původu dával k vyřešení situace. Nástroj mezinárodní ochrany pak lze aplikovat

pouze ve smyslu zákonem stanovených podmínek a nelze jej zneužívat za účelem legalizace pobytu na území České republiky. V průběhu řízení dále žalobkyně neuvedla žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno dospět k závěru, že by jí v zemi původu hrozilo nebezpečí vážné újmy z některého důvodu uvedeného v § 14a zákona o azylu. Žalobkyně totiž podle svého tvrzení neměla v Mongolsku nikdy žádné problémy se státními orgány a vycestovala legálně na své doklady, takže není předpoklad, že by se po návratu do země původu stala terčem pozornosti. Žalobkyně tedy podle závěru žalovaného neuvedla v průběhu správního řízení žádné důvody, pro které by jí bylo možné udělit některou z forem mezinárodní ochrany podle § 12 a § 14a zákona o azylu, a proto její žádost byla jako zjevně nedůvodná zamítnuta.

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 8. 2009, č. j. 64 Az 5/2009 - 30, byla žaloba proti tomuto rozhodnutí žalovaného jako nedůvodná zamítnuta. V jeho odůvodnění soud uvedl, že žalobkyně požádala o mezinárodní ochranu z důvodu legalizace jejího pobytu v České republice, a to zejména vhledem k tomu, že jí bylo uděleno správní vyhoštění. Soud se ztotožnil se závěry žalovaného, že žalobkyní tvrzené skutečnosti nelze podřadit pod některou z forem mezinárodní ochrany podle § 12 a § 14a zákona o azylu. Nad to soud, vzhledem k námitkám žalobkyně, zdůraznil, že v řízení před správním orgánem se tato měla možnost vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladům a navrhnout jejich případné doplnění. V odůvodnění rozhodnutí žalovaného jsou přitom uvedeny veškeré skutečnosti, které byly podkladem jeho rozhodnutí, stejně jako úvahy, kterými byl žalovaný veden. K tomu soud odkázal na judikaturu, podle níž obecné tvrzení o pronásledování nelze za situace, kdy se žadatel účinně neobrátil na orgány domovské země, podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Soud se dále ztotožnil se žalovaným v tom, že žalobkyně v řízení neuvedla žádné skutečnosti, pro které by jí hrozilo nebezpečí vážné újmy z některého důvodu uvedeného v § 14a zákona o azylu. Podle soudu tak nebyly dány důvody ani pro udělení doplňkové ochrany. Žalovaný proto podle soudu nepochybil, když žádost žalobkyně zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) včasnou kasační stížnost, kterou posléze doplnil ustanovený advokát. Stěžovatelka v kasační stížnosti a jejím doplnění namítla, že důvody pro udělení mezinárodní ochrany v jejím případě byly dány, nicméně je soud a žalovaný nesprávně vyhodnotili. Uvedla, že je pronásledována, ohrožena na životě a pod nátlakem, přičemž jí stát nezajistil ochranu. Zdůraznila, že je příslušnicí skupiny, na jejichž postižení je v zemi původu obecný zájem, což odůvodnila souvislostmi s pádem banky, v jejímž vedení měl působit její přítel. Rovněž byl dán důvod pro udělení doplňkové ochrany, neboť podle jejího názoru i soukromé osoby mohou být původci pronásledování. V druhém okruhu námitek stěžovatelka uvedla, že se soud nezabýval všemi žalobními body a námitkami a pouze se ztotožnil se závěry žalovaného, v důsledku čeho je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné. Proto stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 8. 2009, č. j. 64 Az 5/2009 - 30, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že v případě stěžovatelky byla na místě aplikace § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, neboť ta neuvedla žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12

nebo že by jí hrozila vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu. Navrhl proto zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č.j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným pod č. 933/2006 Sb. NSS.

Podle tohoto judikátu *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“*

O přijatelnou kasační stížnost se tak podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:
a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Stěžovatelka předně namítá nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu z důvodu, že se soud nedostatečně vypořádal se žalobními námitkami. Stěžovatelka přitom neuvádí, které konkrétní žalobní námitky byly soudem opomenuty. V této souvislosti Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud se, vzdor přesvědčení stěžovatelky, se všemi žalobními námitkami náležitě vypořádal. Žalobní námitky přitom byly v podstatě obecné. Konkrétní námitka spočívala v tom, že původci pronásledování mohou být i soukromé osoby a že žalovaný nezkoumal dostatečně schopnost a ochotu mongolských orgánů při poskytnutí ochrany stěžovatelce. K této konkrétní námitce soud však uvedl, a to i odkazem na relevantní judikaturu, že obecné tvrzení o pronásledování, bez prokázání existence pronásledování, navíc za situace, kdy se žadatel účinně neobrátil na domovské orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Jak je přitom správně uvedeno v rozhodnutí žalovaného, na které soud odkázal, stěžovatelka se na příslušné mongolské orgány neobrátila. Z rozhodnutí krajského soudu je přitom zřejmé, jak hodnotil rozhodnutí žalovaného, a to v kontextu převážně obecných žalobních námitek. Jsou v něm uvedeny, byť stručné, úvahy soudu. Krajský soud neshledal rozhodnutí žalovaného nesprávným či nezákonným, přičemž uvedl, proč se s jeho závěry ztotožňuje. Podle názoru Nejvyššího správního soudu rozhodnutí krajského soudu dostálo požadavkům, které jsou na něj kladeny (blíže srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2007, č. j. 3 As 60/2006 - 46, publikovaný pod č. 1109/2007 Sb. NSS).

Dalším okruhem námitek stěžovatelka napadá závěry žalovaného a krajského soudu, podle nichž nebyly dány důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu či doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona. K námitce, že je pronásledována v zemi původu, Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj rozsudek ze dne 27. 6. 2005, č. j. 4 Azs 395/2004 - 68, www.nssoud.cz, podle kterého „*obecné tvrzení o pronásledování, bez prokázání existence takového pronásledování, za situace, kdy se stěžovatel účinně neobrátil se svými problémy na domovské orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu.*“

K námitce o pronásledování stěžovatelky jako příslušnice skupiny, na jejichž postižení je dán obecný zájem, a k tvrzení, podle něhož původcem pronásledování mohou být i soukromé osoby a je tak na místě postup podle § 14a zákona o azylu, Nejvyšší správní soud odkazuje na závěry svého rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, www.nssoud.cz. Podle nich „*...nestátní subjekty (soukromé osoby) mohou být původci jak pronásledování ve vztahu k osobám majícím nárok na udělení azylu, tak vážné újmy ve vztahu k osobám s nárokem na doplňkovou ochranu. Pro posouzení, zda je ochrana před vážnou újmou ze strany státu, kam má být žadatel navrácen, dostatečná, se uplatní výkladové pravidlo čl. 7*

odst. 2 směrnice Rady 2004/83/ES, podle něhož se má zpravidla za to, že ochrana je poskytována, jestliže stát, či strany nebo organizace ovládající stát učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup.“ Stěžovatelka se přitom v zemi původu na příslušné orgány se žádostí o pomoc neobrátila.

Odkázat je dále v této souvislosti třeba na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, www.nssoud.cz, podle kterého „*skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby a má zde ekonomické problémy, není bez dalšího ani důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ani důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 téhož zákona).*“ Poukázat lze též na závěr rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 - 49, publikovaného pod č. 101/2004 Sb. NSS. Podle něj „*strach vrátit se .... kvůli potížím s věřiteli ve vztahu k neuhrazenému dluhu jejího manžela, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu. Problémy se soukromými osobami nebyly zapříčiněny důvody pro azylové řízení významnými, tedy pronásledováním z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávané politické názory, ale snahou o vrácení dlužné částky. Zákon o azylu, pojem sociální skupina nevymezuje; výkladem lze však dospět k závěru, že „sociální skupina“ se skládá z osob podobného společenského původu nebo postavení, obdobných majetkových poměrů, společenských obyčejů apod. U dlužníků tedy nelze o sociální skupině hovořit*.“ Nad to je třeba zdůraznit, že stěžovatelkou uváděné problémy se týkaly převážně jejího přítele, v menší míře potom jí osobně. Jak se shodně uvádí v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2004, č. j. 5 Azs 25/2003 - 94, www.nssoud.cz, ohledně obavy před pronásledováním sociální skupiny, „*strach vrátit se do vlasti kvůli neznámým vyděračům (přičemž tato situace souvisí s podnikatelskými aktivitami manžela žadatelky o azyl) takovou státní represí není*.“

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovatelce byl pro toto řízení před soudem ustanoven soudem zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokáta částkou 2 x 2100 Kč za dva úkony právní služby spočívající v první poradě s klientkou včetně převzetí a přípravy zastoupení a v doplnění kasační stížnosti ze dne 9. 12. 2009 (§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů /dále jen „advokátní tarif“/) a dále 2 x 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Protože advokát soudu doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“),

zvyšují se náklady řízení o částku odpovídající dani, kterou je advokát povinen odvést z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Částka daně vypočtená podle § 37 písm. a) a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 960 Kč; odměna advokáta navýšená o daň tedy činí 5760 Kč. Zástupci žalobkyně se tedy přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 5760 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. února 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu